

KÚRIA

Bhar.I.972/2013/4.szám

A Kúria a Budapesten, a 2013. év november hó 26. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A tartozás fedezete elvonásának büntette és más bűncselekmények miatt V. I. és társai ellen indított büntetőügyben a másodfellebbezéseket elbírálv a P. Ítéltábla Bf.II.380/2012/8. számú ítéletét **P. D. A. II. rendű és S. Gy. A. III. rendű** vádlottakra vonatkozó részében helybenhagyja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Z. Megyei Bíróság a 2009. október 26. napján kihirdetett 3.B.36/2007/62. számú ítéletével

- a II. rendű vádlottat a 3 rendbeli, társtettesként elkövetett tartozás fedezete elvonása büntettének [1978. évi IV. tv. 297. § (1) bekezdés], valamint a társtettesként elkövetett hűtlen kezelés büntettének [1978. évi IV. tv. 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont] vádja alól,

- a III. rendű vádlottat a 3 rendbeli, felbujtóként elkövetett tartozás fedezete elvonása büntettének [1978. évi IV. tv. 297. § (1) bekezdés] és felbujtóként elkövetett hűtlen kezelés büntettének [1978. évi IV. tv. 319. § (1) és (3) bekezdés c) pont] vádja alól felmentette.

Emellett a III. rendű vádlott tekintetében elrendelt zár alá vételt feloldotta, rendelkezett a bűnjelekről, a magánfél polgári jogi igényének érvényesítését a törvény egyéb útjára utasította, és döntött a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 2011. november 22. napján kelt Bf.40/2010/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét

helybenhagyta.

A Gy. Fellebbviteli Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján eljárva a Kúria a 2012. május hó 15. napján kihirdetett Bfv.I.289/2012/7. számú végzésével a másodfokú bíróság határozatának a II. rendű és a III. rendű vádlottakra vonatkozó részét hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította.

A megismételt másodfokú eljárás lefolytatására - a Kúria 2012. október 1. napján meghozott Bkk.II.1309/2012/2. számú végzésével - kijelölt P. Ítéltábla a 2013. április 19-én kihirdetett Bf.II.380/2012/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatának a II. rendű, valamint a III. rendű vádlottra vonatkozó részét megváltoztatta, a vádlottakat bűnösnek mondta ki 3 rendbeli, az 1978. évi IV. tv. 297. §-ában meghatározott tartozás fedezetének elvonása büntetőjében, melyeket a III. rendű vádlott felbujtóként követett el. Emiatt a II. rendű vádlottat tíz hónapi - végrehajtásában kettő évi próbaidőre felfüggesztett -, míg a III. rendű vádlottat egy év négy hónapi - végrehajtásában három évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte, rendelkezett a bünygyi költség viseléséről, egyebekben pedig az első fokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítéletével szemben a II. rendű vádlott, valamint mindkét vádlott javára védőjük jelentett be fellebbezést.

A védő perorvoslati kérelmét a Be. 367/A. §-ának (4) bekezdésében irtaknak megfelelően írásban is indokolta, és abban arra tett indítványt, hogy a Kúria mindkét vádlottat mentse fel az ellenük emelt vád alól.

A Legfőbb Ügyészség a fellebbezéseket nem tartotta alaposnak, a vádlottak bűnösségének megállapítását és a cselekmények minősítését törvényesnek tartva indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét mindkét vádlott tekintetében hagyja helyben (Bf.1540/2013/1. szám).

A Kúria nyilvános ülésén a védő fellebbezését az írásban foglaltakkal egyezően fenntartotta és a vádlottak felmentését kérte.

A Legfőbb Ügyészség képviselője írásbeli indítványát fenntartva a megtámadott másodfokú határozat helybenhagyását indítványozta.

A fellebbezések nem megalapozottak.

A Kúria, mint harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet a Be. 387. § (1) bekezdésére figyelemmel az azt

megelőző első-, és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül, azzal, hogy a felülbírálat a Be. 387. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján nem terjedt ki az első fokú ítéletnek a hűtlen kezelésre vonatkozó felmentő rendelkezésére, miután azt a másodfokú bíróság sem vizsgálta ügyészi fellebbezés hiányában.

A felülbírálat alapján megállapította, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság maradéktalanul betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit.

A másodfokon eljáró ítélőtábla a Be. 351. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az első fokú ítéletben megállapított tényállást az iratok tartalma, valamint ténybeli következtetés alapján kiegészítette, emellett a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően a tényállás részének tekintette az elsőfokú bíróság által az ítélet más részében, a 30. oldal utolsó bekezdésében rögzített tényeket, és határozatát a kiegészített, illetve helyesbített tényállásra alapította.

A Kúria az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által helyesbített, illetve kiegészített, a bizonyítékok indokolt mérlegelésén alapuló tényállást ugyancsak megalapozottnak találta, ezért határozatát a Be. 387. § (2) bekezdésére és 388. § (1) bekezdésére figyelemmel erre alapította.

Az ekként irányadó tényállásra figyelemmel a Kúria annak kapcsán, hogy mi képezte az eljárás alapjául szolgálóan a vád tárgyát, osztotta a P. Ítélőtábla álláspontját.

A Be. 2. §-ának (2) bekezdése szerint a vádnak tartalmaznia kell meghatározott személy pontosan körülírt, büntetőtörvénybe ütköző cselekményét. A cselekmény megítélése szempontjából ezért elsődlegesen a vád szerinti tényállásának van jelentősége.

A megyei főügyészség B.1789/2006/14. számú vádirata, valamint annak a 61. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített, majd külön írásban is benyújtott kiegészítése a Be. 2. §-ában foglaltaknak megfelelően tartalmazta azokat a tényeket, amelyek megfelelnek a tartozás fedezete elvonása törvényi tényállási elemeinek, és amelyek így a vádlottak büntetőjogi felelősségének vizsgálatához szükségesek. Így a vád tartalmazza, hogy a Z. B. Kft.-nek 2005. február 10. napjáig összesen 45 607 551 forint kiegyenlítettlen tartozása halmozódott fel az A. Z. Kft.-vel szemben, és ennek biztosítékaul kötötte meg az I. rendű terhelt a Z. B. Kft. zálogkötelezett nevében a keretbiztosítéki jelzálogszerződéseket; abban a felek a tartozás és járuléka erejéig alapították a zálogjogot a Z. B. Kft. tulajdonában lévő termőföldeken 2004. őszén elvetett terményekre. A vád tartalmazza az A. Z. Kft. jogosulttal kötött keretbiztosítéki jelzálogszerződés megkötésének körülményeit

és az R. F. Bt.-vel kapcsolatban megkötött szerződésekre vonatkozó tényeket is.

A vád szerint mind a II. rendű, mind a III. rendű vádlottak tisztában voltak az A. Z. Kft., valamint R. F. Bt. felé fennálló tartozással, ennek ellenére a közraktárban elhelyezett terményekre a B. 66 Kft. hitelt vett fel a B. Bank Rt.-től, a C Bank Rt.-től és a Sz. Takarékszövetkezettől, amit azonban nem az A. Z.. és az R. F. Bt. felé fennálló tartozások kiegyenlítésére fordított (vádirat 3.oldala).

A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a vádirat eredetileg a fedezet elvonását a termények közraktárban való elhelyezésével látta megvalósultnak. Azonban az ügyész a vádat a Be. 310. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel kiegészítette, és így az már tartalmazza azt, hogy a közraktár-hitelek fedezetül lekötött termények egy részét a II. rendű és a III. rendű vádlottak a B. 66 Kft. működésével összefüggően - takarmányozásra - használták fel, emellett a II. rendű vádlott a termés egy részét a G. Bt. részére értékesítette. A kiegészített vád a további értékesítéseket is rögzítette, valamint azt is, hogy a B. 66 Kft.-nek 2006. április 3. napján már nem volt a közraktár-hitel fedezetül le nem kötött és az A. Z. Kft. követelésének kielégítésére alkalmas, tehermentes terménye. Kiegészítette az ügyész a vádirati tényállást azzal is, hogy a vádlottak a fedezetül lekötött termények közraktárban elhelyezésével, az onnan kiváltott termények felhasználásával, illetve a fedezetül lekötött termények a II. rendű vádlott általi részbeni értékesítésével megghiúsították azt, hogy az A. Z. Kft. és R. F. Bt. követelése kielégítést nyerjen a fedezetül lekötött terményekből.

Így az első fokú ügydöntő határozat meghozatalakor a vád szerint az ügyész már nem a terménynek a közraktárban történt elhelyezést tekintette a fedezetet elvonó tevékenységnek.

A Be. 2. §-ának helyes értelmezése szerint a vádelv a vád és az ítélet tényállása közötti teljes történeti azonosságot egyébként sem követeli meg. A bíróságnak a bizonyítás során a Be. 75. § (1) bekezdésére figyelemmel a tényállás hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekednie, ezért a bizonyítás eredményéhez képest az ítéleti tényállás - a tettazonosság keretein belül - több vonatkozásban is eltérhet a vádirati tényállástól anélkül, hogy ez a vádelvet sértené (EBH 2005.1199.).

Az 1978. évi IV. törvény 297. §-ának (1) bekezdése szerinti bűncselekményt az követi el, aki a gazdasági tevékenységből származó tartozás fedezetül szolgáló vagyont elvonja, és ezzel a tartozás kiegyenlítését részben vagy egészben megghiúsítja. A tartozás fedezetének elvonása megítélésénél közömbös annak

összegszerűsége.

A cselekmény elkövetési magatartása a tartozás fedezetéül szolgáló vagyon elvonása; elvonásnak minősül minden olyan magatartás, amely alkalmas a tényállásban írt eredmény, azaz a tartozás kiegyenlítésének részbeni vagy teljes megghiúsítására.

Ilyennek minősül a vagyon megterhelése, illetve - mint jelen esetben - több hitelező részére történő leköttetése.

Az elkövetési magatartás és a tartozás kiegyenlítésének egészben vagy részben történő megghiúsulása között okozati kapcsolatnak kell fennállnia; a részbeni megghiúsulás is befejezett bűncselekménynek minősül.

Az irányadó tényállás szerint a jogosult követelése az adós rendes gazdálkodásának keretei között keletkezett, és az elvont vagyon ennek fedezetéül szolgált; azaz a vádlottak gazdasági tevékenységből származó, tartozás fedezetéül szolgáló vagyon tekintetében valószínűsítették meg a tényállásban írt cselekményeket, és a tartozás kiegyenlítése ennek eredményeként teljes egészében megghiúsult.

A védelem érvelésével szemben a fedezetül leköttetett vagyonnal való rendelkezés a követelés lejárta előtt akkor minősül kizárólag szerződésszegésnek, ha az nem a kielégítés megghiúsításának szándékával történik, és a követelés lejártakor a fedezet maradéktalanul rendelkezésre áll.

Az irányadó tényállás szerint azonban ezek a feltételek nem voltak a vádlottak javára megállapíthatóak.

Kétségtelen, hogy a tartozás fedezetének elvonása szándékos bűncselekmény, elkövethető egyenes és eshetőleges szándékkal is. Az elkövetőnek így tudnia kell, hogy a vagyon le van kötve valamely tartozás fedezetéül, ahogy azt is, hogy magatartásával a fedezetet elvonja és így módon a jogosult igényének kielégítését megghiúsítja.

A védő érvelésével szemben az erre vonatkozó bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg a bíróság, hogy a vádlottak mindezzel tisztában voltak.

Kiemelkedő jelentősége annak az irányadó tényállásban rögzített ténynek van, hogy a kiállított közraktárjegyek fedezete mellett a B. 66 Kft. a III. rendű vádlott utasítására ún. lombard-hiteleket vett fel, és ennek fedezeteként is az a termékmennyiség szolgált, amely az A. Z. Kft. és az R. F. Bt. követelésének biztosítására már korábban jelzálogjoggal volt megterhelve.

A kielégítési alap elvonása így megvalósult azzal, hogy a közraktárban elhelyezett terményre a zálogjegyek ellenében kölcsönt vettek fel.

Ezért az elsőfokú bíróság az általa egyébként helyesen megállapított tényekből helytelenül következtetett arra, hogy a fedezetül lekötött terménnyel a B. Kft. a rendes gazdálkodás körében gazdálkodhatott, azzal a megkötéssel, hogy az ügyvezetőknek figyelniük kellett arra: az adós kielégítési alapja ne sérüljön.

Helytállónan értékelte az elsőfokú bíróság azt, hogy a közraktárban elhelyezett terményekre a pénzügyi kölcsönszerződéseket biztosító mellékkötelezettség alapítása, a közraktárjegyek fedezetként való lekötése óvadéki és letéti szerződéssel, illetve a termények egy részének értékesítése és az abból származó bevételnek nem a biztosított követelés kielégítésére történt felhasználása a hitel fedezetét elvonta.

Téves azonban az a következtetés, hogy azért, mert a biztosított követelés jogosultja zálogjogát nem kísérelte meg érvényesíteni, nem valósult meg a bűncselekmény; a törvényi tényállás elemeinek a megvalósulása ugyanis nem a sértetti magatartás függvénye.

Ezért - miután a vádlottak tudattartamára vonatkozó bizonyítékok rendelkezésre álltak - téves volt az első fokon eljáró bíróságnak az az álláspontja, miszerint a fedezetelvonó magatartás és az eredmény között nem volt okozati összefüggés.

A vádlottak cselekvőségét illetően a Kúria egyetértett a P. Ítélet táblájának megállapításával, amely szerint a keretbiztosítéki jelzálog-szerződéssel lekötött és közraktárban elhelyezett terményekre történő hitelfelvétel kapcsán a III. rendű vádlott bűnösségét, míg a lekötött termények továbbértékesítése kapcsán a II. rendű vádlott bűnösségét kellett vizsgálni.

Ezen belül a másodfokú bíróság helyesen értékelte azon bizonyítékokat, amelyek a cég belső működésére, a II. rendű és a III. rendű vádlott viszonyára, illetve a a III. rendű vádlott utasítási jogára vonatkoztak, és hibátlan érveléssel következtetett az ő felbujtói magatartására.

Ezért helytállónan állapította meg, hogy a III. rendű vádlott felbujtására került sor a keretbiztosítéki jelzálogszerződéssel lekötött és a közraktárban elhelyezett terményekre vonatkozó közraktári jegyeknek az ún. lombard-hitel és járulékai visszafizetéséig hitelfedezeti letétként történő átadására a pénzügyi intézetnek, annak ellenére, hogy az A. Z. Kft. 45 607 551 forint és járulékai tekintetében fennálló követelése néhány nappal később esedékessé vált, és ezzel ennek a követelésnek a kielégítése

meghiúsult. Ugyanez irányadó az R. F. Bt. 8 301 379 forint tekintetében fennálló követelésére.

Ugyancsak helytálló az ítéeltábla azon következtetése, amely szerint a II. rendű vádlott fedezetelvonó magatartása a jelzálogjoggal biztosított mezőgazdasági termények értékesítése miatt volt megállapítható, és e cselekményeket a vádlott tettesként valósította meg.

E cselekmények megítélését - szemben a védő érvelésével - nem befolyásolta az I. r. terhelt cselekvőségének mikénti értékelése.

Így a II. rendű és a III. rendű vádlottak bűnösségének megállapítása megalapozott volt, és nem tévedett az ítéeltábla a vádlottak cselekményeinek minősítése során sem; a bűncselekmények minősítése törvényes.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket a másodfokú bíróság maradéktalanul feltárta és súlyuknak megfelelően értékelte. Ezekre figyelemmel nem tévedett, amikor ugyan szabadságvesztést szabott ki mindkét másodfellebbezéssel érintett vádlottal szemben, azonban úgy találta, hogy az 1978. évi IV. tv. 37. §-a szerinti büntetési célok mindkét vádlott esetében elérhetőek a büntetés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztése mellett is.

A vádlottak cselekvőségének eltérő volta miatt indokolt volt a velük szemben kiszabott büntetés eltérő mértéke is, a belső arányosságot mind a börtönbüntetés, mind a próbaidő tartamának különbözősége megfelelően szolgálja.

A Kúria ezért nemcsak a terheltek felmentésére, de a joghátrányok enyhítésére sem látott törvényes lehetőséget.

Ezért a megtámadott határozatot a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

A fellebbezés kizártságára vonatkozó rendelkezés a Be. 3. §-ának (4) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. november 26.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s. k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s. k. bíró

A P. Ítéeltábla Bf.II.380/2012/8. számú ítélete a II. rendű és a III. rendű vádlottakra vonatkozó részében a Kúria Bhar.I.972/2013/4. számú végzése folytán 2013. november 26. napjával kezdődő hatálya jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2013. november 26.

*Dr. Mészár Róza s. k.
a tanács elnöke*

A kiadmány hitelével

*bíróági ügyintéző
MGy*